

מהתיקנה הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

שלושת התפוזים שחוללו מהפך בלב הבחור

איך החזיר מרן הרבי מגור בחור ללימוד התורה

ברוך שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה! בשבח והודאה לקב"ה נותן התורה אנו זוכים יחד עם כל אלפי רבבות עמך בית ישראל לומדי הדף היומי לסיים השבוע בס"ד את מסכת עירובין, להתחיל את מסכת פסחים. יהי רצון מלפניך כשם שעזרתנו לסיים את מסכת עירובין, כן תעזרנו להתחיל את מסכת פסחים ולסיימה, וללמוד עוד הרבה מסכתות מתוך שמחה ונחת, אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד.

שמעתי השבוע (בחדש תמוז תשע"ג) סיפור מרתק מהסופר הדגול הרב בן ציון קלוגמן שליט"א, ואני בטוח שכל אבדך, בחור או ילד, שישמע את הסיפור, יקבל חיזוק לקפוץ על העגלה ולהצטרף לרבבות לומדי הדף היומי בלימוד מסכת פסחים. את הסיפור הוא שמע מיהודי ששמע אותו מבעל המעשה עצמו.

היה בחור שלצערנו נפשו לא חשקה בתורה הקדושה, עד שיום אחד הוא יצא מהשיבה והלך לעבוד בחנות פירות וירקות. הוא היה מביא את המשלוחים של הפירות ללקוחות. יום אחד שלחו אותו עם ארגז תפוזים לרבי מגור בעל הלב שמחה' צוק"ל. הבחור דופק בדלת ביתו של הרבי, ולא פחות ולא יותר הרבי בכבודו ובעצמו פותח לו את הדלת.

הרבי מסתכל עליו רואה אותו בבגדי העבודה, בלי כובע ובלי חליפה, והבחור מסמיק מבושה. אולם הרבי מחייך אליו בעינים רחמיאיות ואומר לו באדיש: "שטענר זיך נישט" [-אל תפריע לעצמך]. הבחור היה נבוך, הוא רץ לביתו, לבש כובע וחליפה וחזר לבית הרבי מתוך רצון לקבל ברכה מהרבי. כשהוא הגיע, הרבי שוב פותח לו, מושיט לו יד עם חיוך רחב, ומעניק לו תפוז ביד. כשעמד לצאת, הרבי קורא לו שוב ואומר לו: "ראיתי שאתה עובד קשה מאד...", והרבי מעניק לו תפוז נוסף. אחרי התפוז השני שואל אותו הרבי: "אתה לומד משהו במשך היום?" והבחור עונה: "לא, לצערי ולבושותי כבר כמה שנים שאיני פותח ספר". חייך אליו שוב הרבי ואומר לו: "בשביל האמת שאמרת מגיע לך תפוז נוסף, ונפרד ממנו לשלום."

לימים סיפר אותו בחור: אני יוצא מחדרו של הרבי, המום ומבולבל. אני מחזיק ביד שלושה תפוזים שקבלתי מהרבי, ואני מופתע לגמרי, איך הרבי רואה בי רק את החיובי, הוא רואה שאני עובד קשה, רואה שאני מדבר אמת... ומה הוא בסך הכל מבקש ממני? לקבוע עתים לתורה. בו במקום החלטתי שאני חייב לקבוע לעצמי שיעור דף היומי. שלושים שנה עברו מאותו יום, ואני שבעתיים התחננתי והתגברתי, לא החסרתי יום אחד מלימוד הדף היומי!!

רבתי, מי ששומע את הסיפור בודאי לא ישאר אדיש. חוץ מהגדלות של הרבי הלב שמחה' מגור, שידע לרדת לנפש של בחור להרעיף עליו מילות עידוד מתוך אהבה ולקרב אותו לקב"ה, אנו רואים מהסיפור עד כמה חשוב הדבר שכל אחד ללא יוצא מן הכלל יקבע לעצמו זמן ללימוד התורה בנחישות ובעקביות. לשבת בשיעור, ללמוד עם חברותא, או להקשיב לקול הלשון, באופן שיהיה מוחלט בדתו שלא שייך שיעבור יום בלי השיעור. ולקראת מסכת פסחים ננסה כולנו כאיש אחד בלב אחד, להשתדל

שלושים
שנה לא
החסרתי
יום אחד
מלימוד הדף
היומי!!

לדאוג שעוד יהודי ועוד יהודי יטעם את מתקנות התורה ויצטרף ללומדי הדף היומי.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ד תמוז תשע"ג, פסחים דף ב')

למה מתחילים את המסכת עם המילה "אור"

השבוע נתחיל א"ה בהתרגשות עם כל רבבות לומדי הדף היומי את המשנה הראשונה במסכת פסחים: "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר". עומדת הגמרא בתחילת המסכת על המילה הראשונה "אור", האם הכוונה ליום או ללילה, ובהמשך (דף ג' ע"א) לאחר שמסיקה הגמרא שהכוונה ללילה, שואלת הגמרא אם כך מדוע באמת משתמש התנא במילה "אור" ואינו כותב "ליל ארבעה עשר"? ומתצרת הגמרא: "לישנא מעליא הוא דנקט, וכדבי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי, לעולם

אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו וכו'". כותב על כך הר"ן (דף א' מדיפי הר"ף), שמכיון שכאן היא התחלת המסכת, לכן יש להקפיד שבעתיים על לשון נקייה, והוא מביא על כך את הפסוק "פתח דבריך יאיר", כלומר כשפותחים את הלימוד, המילים צריכות להאיר!

ובספר הקדוש בני יששכר (אדר, מאמר ד' אות י') מבאר בדרכו הקדושה את הלשון "אור לארבעה עשר", על פי זבירי הידועים של החסד לאברהם (מעייני ב' נהר ז"ז) שבכל שנה שלשים יום קודם פסח מתחיל הקב"ה להוציא את נפשתיהם של כל עם ישראל מגלות לחירות, ואף מי ששקוע חס ושלוה במ"ט שערי טומאה הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מוציא אותו בימים אלה כל יום חלק אחד, עד שבלי ל"ד ניסן יצאו כל בני ישראל לגמרי מחוץ לשערי הטומאה, ולמחרת בליל ט"ו ניסן נכנסים כולם לתוך שערי הקדושה. ולפי זה – מסביר הבני יששכר – מובן מאוד למה השתמש התנא בלשון "אור לארבעה עשר", כי בליל י"ד ניסן יצאו כלנו מחוץ לאור.

אגב לימוד מסכת פסחים – מספרים שמרן הגה"ק בעל השפע חיים מצאנו צוק"ל היה אומר לתלמידיו שלימוד מסכת פסחים היא סגולה להתגמדות התורה. ומרן הרבי בעל היואל משה מסאטמר צוק"ל היה אומר לבחורים שמי שילמד את מסכת פסחים לא יצטרך להיות 'מחזיר על הפתחים'...

חשיבות עריכת סעודת סיום

פעם היה הרה"ק המגיד מטשערנאבאל צוק"ל בעיר אחת ביחד עם הרה"ק רבי אברהם דוב מאוריטש בעל הבת עין צוק"ל, והגיע לשם עני אחד והזמין אותם לביתו למחרת לברית מילה, כשהוא מכבד את המגיד הקדוש בסנדקאות. אמר לו המגיד: אני אבוא בעז"ה בתנאי שתעשה סעודה. נבוך האיש ואמר: עני אני ואין ידי משגת לערוך סעודה. אך המגיד לא קיבל את דבריו ואמר לו שילך ללוות כסף ויערוך

יומא דהילולא קדישא

לכבוד יומא דהילולא של מורינו ורבינו המהרש"א צוק"ל, רבינו רבי שמואל אליעזר בן רבי יהודה הלוי סג"ל, נלב"ע ה' כסלו שצ"ב.

הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלאנים צוק"ל היה מספר שכשהיה המהרש"א הוגה בתורה היה קושר את שערות ראשו למעלה, כדי שאם תפול עליו תנומה בעת לימודו ימשכו שערותיו, וכך המשיך בתלמודו...

רבינו המהרש"א לא היה נוהג ללמוד בליל 'ניטל' כנהוג. פעם אחת הלשין עליו גוי אחד שהוא מבזה את יראתם, וכהוכחה הוא הביא את העובדה שבכל לילה הוא יושב ולומד עד השעות הקטנות של הלילה, ורק בליל 'ניטל' הוא אינו לומד, וזאת בהדאי כדי לבזות את אותו האיש, ועל כן יש להעניש את הרב בחומרה, ואתו גם את כל הקהילה היהודית. החליטו אנשי הכמורה לשלוח אליו בליל ניטל שוטרים לבדוק אם אכן הוא אינו לומד.

בלילה ההוא ישב רבינו המהרש"א בבית ועסק בספרי חשבונותיו, ולפתע נפל ספר מהמדף. רבינו הרים את הספר, נשקו והחזירו לארון. עברו כמה דקות ושוב נפל הספר מהמדף. רבינו קם שוב ממקומו, הרים את הספר, נשקו בחדרת קודש והחזירו למדף. כשנפל הספר בפעם השלישית, הבין רבינו כי יש כאן איזה אות משמים, והוא פתח את הספר לעיניו בו. באותו רגע, כשרבינו יושב ומעיין בספר, נפרצה הדלת והשוטרים נכנסו וראו שהרב יושב ולומד, הם התנצלו מתוך הערכת כבוד ויצאו לדרכם.

מרן החזו"א היה מחשיב מאוד את לימוד המהרש"א והיה מתאונן שבשנים עברו היו לומדים גמרא עם מהרש"א וממילא ירדו לעומקם של דברים, והיום לא מעיינים כלל במהרש"א... וסיפור מופלא סיפר על כך מרן הגאון הגדול רבי נתן גשטטר צוק"ל אודות יחסו של החזון איש ללימוד המהרש"א:

בתקופה שאחרי השואה היו מגיעים לארץ אניות מעפילים, והאנגלים היו אורבים להם ושולחים אותם חזרה או כולאים אותם בקפריסין. פעם הגיעה אניה גדולה עם כמה מאות יהודים מהונגריה, ושלחו שליחים למרן החזון איש שיתפלל אליהם שלא יאונה להם כל רע. נענה החזון איש ואמר: "בהונגריה לומדים גמרא עם מהרש"א, אם כן בטוח אני שהמהרש"א מתלואה איתם בנסיעתם, ובודאי לא יארע להם שום מכשול!"

מיני מתיקה

בפרשת השבוע (כ"ה כ"א) על הפסוק ויעתר לו ה', אומר רש"י הקדוש: "לו ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע, לפיכך לו ולא לה". כל מי שלומד ומתבונן במילים אלה ישאל את עצמו הרי הגמרא אומרת (במסכת ברכות דף ל"ד ע"ב, ובמסכת סנהדרין דף צ"ט ע"א): "מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינן עומדין", והרי זה סותר את דברי רש"י, מה יותר חשוב צדיק בן צדיק או בעל תשובה?

חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא שזה שני דינים שונים (כמו שאוהבים להגיד בריסק). בערך דרגת האדם בודאי בעל תשובה הוא בדרגה גבוהה יותר, אולם בשביל תפילה אחרת צריכים סיוע מזכות האבות הקדושים, וכמו שאנו מתפללים "הזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני גנייהם", וכן אומרים בפיוט ביום הקדוש: "אם אין בננו מְשִׁימִים זְכָרָה יִשְׁנֵי חֲבֵרָוֹן". ולכן תפילת צדיק בן צדיק מתקבלת מהר יותר מתפילת צדיק בן רשע.

ו א ם

כך יהודים יקרים, לומדי הדף היומי החשובים די בכל אתר ואתר, הבה נשתדל לערוך סעודות מצוה לכבוד סיום המסכת, בשיעורים, בבתי המדרשות, או בבית בקרב בני המשפחה, מתוך שמחת הלב ומתוך שירה חמרה, ובכך נבטל ונשבור את כוחם של המקורטגים, ונשפיע על עם ישראל השפעות טובות.

סעודה, וגם המגיד בעצמו הוציא כמה מטבעות מכיסו ונתן לו. ואכן למחרת הגיעו אליהם המגיד מטבעות רבות ועין, עשו את הברית, ולאחר מכן ערך להם האיש סעודת מצוה.

בתוך הסעודה פתח המגיד ואמר: אל תתמהו מדוע עמדתי על כך לערוך סעודת מצוה, דעו לכם כי הראשי תיבות של שמו של הס"מ הם סעודת מצוה אין לעשות, וכן סיום מסכת אין לעשות, וכן סעודת מילה אין לעשות. זאת מאחר שהיא משקיע את כל כוחו למנוע מיהודים לערוך סעודת מצוה. לצערנו – המשך המגיד הקדוש – הוא הצליח כבר לבטל את סעודות הסיום, כי כמעט אין מי שעושה סעודת סיום, ועכשיו הוא רוצה גם למנוע חס ושלום לעשות סעודת ברית מילה, אבל את זה אני לא אתן לו, ובעזרת ה' אני אגןר לו את שתי עיניו ולא אניח לו לבטל את זה.

באותה הזדמנות הסביר הרה"ק הבת עין את החשיבות הגדולה בעריכת סעודת מצוה, ואמר שבכך ניצח המלאך מיכאל את הס"מ נצחון גדול וסתם את פי המקורטגים. כי בשעה שהס"מ התפאר שהוא הצליח לפתות את בני האדם לעבור עבירות חס ושלום, ענה לו המלאך מיכאל: גם אם הצלחת לפתות יהודי לעשות עבירה, הרי הוא אינו עושה אותה מתוך שמחה, האם שמעת פעם על יהודי שעושה סעודת מרעים בשעה שהוא עובר עבירה? ולעומת זאת כאשר יהודי מקיים מצוה כל שהיא הרי הוא קורא לחברים ולמכרים ועורך להם סעודה כדי המלך, והוא שמח בכל לבו שזכה לקיים את המצוה. ואם כן הרי אתה רואה בעיניך שגם אם הוא עובר עבירה הרי לבו שבור מך...

ביאור יסודי בגדר לחי

מאת הגאון האדיר סיני ועוקר הרים צנא מלא ספרא הרב החסיד רבי ישראל יצחק מנדלזון שליט"א גאב"ד קוממוית-ירושלים

לכבוד סיום מסכת עירובין

חלקים נרחבים במסכת עירובין עוסקים ב'קורה' ו'בלחי'. יש בהם הרבה דינים, האם צריך גם לחי וגם קורה, וכן איך עושים קורה ואיך עושים לחי, איזה לחי כשר ואיזה פסול. בין הדינים אנו מוצאים שבקורה אנו אומרים 'כתותי מיכתת שיעוריה', כגון אם עשו קורה מעצי אשירה (ראה עירובין דף פ'), משא"כ בלחי אין אומרים 'כתותי מיכתת שיעוריה' ואפשר לעשותו מכל דבר. ולכאורה יש כאן שאלה יסודית, מה ההבדל ביניהם? מדוע אין אנו אומרים גם בלחי 'כתותי מיכתת שיעוריה'?

מחדש השפת אמת יסוד עמוק, ויסוד זה כתוב גם בחידושי רבינו חיים הלוי (במס' שבת פרק ז'), שבקורה זה שיעור עצמי, צריך להיות קורה של שיעור כך וכך, משא"כ בלחי זה לא שיעור בעצם הלחי, לחי אינו אלא סגירת מקום, הפסקת מקום, הלחי עושה שהמבוי הזה לא פתוח, המקום כאילו מופסק והוא אינו פתוח לכל הכיוונים, אבל זה לא שיעור בעצם הלחי, זה שיעור במקום, המקום הזה אינו פתוח לרווחה, המקום נסגר ולא הלחי. וממילא מובן שלא שייך בזה 'כתותיה מיכתת שיעוריה', שזה שייך לומר רק כשיש שיעור, אבל אם השיעור הוא לא בלחי אלא במקום שנשתנה, אין פה 'כתותי מיכתת שיעוריה'.

כעין יסוד זה מצינו בתשובות רעק"א (ה"א סי' קס"ה) לגבי שחיטה בב' סימנים, שיש נידון בזה אם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף, ומחדש הגאון רבי עקיבא אייגר ששני סימנים הם לא גדר של שיעור, זה גדר שצריך לחשוט את שני הסימנים. כמו כן נמצא יסוד זה גם בדברי המהר"ם שייך לגבי שיעור נר חנוכה.

שאל על כך הגאון הגדול רבי ברוך שמעון שניאורסון ראש ישיבת טשעביץ ז"ע, את מרן גאון ישראל הבריסקער רב קושיא עצומה. הגמרא אומרת במס' סוכה (דף ז') "מיגו דהוי דופן לשבת הוי דופן לסוכה". שואל רבי ברוך שמעון, לפי הנ"ל שלחי אינו שיעור עצמי אלא שהמקום משתנה שם, אם כן לחי אינו מוגדר כדופן, אין בו עצמיות של דופן, רק שעל פי ההלכה המקום סגור, אם כך איך זה יכול להיות דופן גם בדיני סוכה? הרי זה לא דופן בעצמות, זה רק גורם שאויר יהיה סגור, ובסוכה הרי צריכים גדר של דופן.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד המגיד שיעור המפורסם פה מפי מקורגליות הרה"ג רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

רציתי לספר סיפור של השגחה פרטית ולהכיר לכם תודה על הזכות שנתגלגלה עלי ידכם. הסיפור הוא סיפור פשוט, לא מדובר על מיליונים, גם לא על אלפים... אבל כשמתבוננים בהשגחה העליונה שעל כל פרט ופרט זה בטוח שוה הרבה יותר ממיליונים.

אני גר בצפון הארץ, ומידי שבוע ביום ד' אני נוסע לב"ב לצורך מטרה רוחנית חשובה. השבוע פרשת לך תשפ"א אני יוצא כרגיל בשעה 7 בערב אחרי הכולל ועולה לאוטובוס לכיוון ב"ב. בדרך רציתי לעסוק בלימוד בספר שהבאתי עמי, אני מנסה להדליק את הנורה מעל המושב באוטובוס, אך ללא הועיל. אני ניגש לנהג ושואל אותו על כך. "זה לא עובד", אומר לי הנהג. החלטתי לנצל את הזמן באמצעות שיעורי תורה בטלפון, אני מתחיל לדפדף ברשימת אנשי הקשר למצוא קוים של שיעורים, ואני מוצא על הצג את "קול הרב קובלסקי". חשבתי לעצמי: כאן אוכל להרוויח כפליים, גם לשמוע שיעור בדף היומי וגם לקבל את החיזוק היומי בשמיעת הפתיחה של הרב קובלסקי. אני מחייג ומתחיל לשמוע את הקול מלא הרגש "שלום רב לכל בית ישראל...".

אני יושב ומאזין בהנאה, ושומע שהרב מספר בהדרגות על

מאוצרות הפרשה

ויעש להם משתה ויאכלו

וישתו (בראשית כו, ל).

האור לשמים מביא

ששמע "מכבוד אדמו"ר

הרב ממעזבוס" [-הרה"ק

מאפטא ז"ע], שבשעה

שאדם מחתן את בניו משם

באה לו הפרנסה, מהחנתונה

יורד לו שפע פרנסה. ובוזה

מפרש האור לשמים את

הפסוק ויעש להם משתה

- שאדם עושה חתונה,

ויאכלו וישתו - משם

נשפע עליו פרנסה וכל טוב.

חידוש ששמע: "אתמול שמעתי רש"י ששינה לי את החיים", אומר הרב. הרש"י המדובר הוא בפסוק 'מהולל אקרא ה' ומן אויבי אוושע', שם מסביר רש"י שהכוונה - אני מודה לה' עוד בתוך הצרה ועל ידי זה אוושע... אין כאן המקום לצטט את כל הפתיחה (מי שמעוניין יכול לשמוע זאת בשיעור של יום ד' פר' לך לך), אולם בתוך הדברים מביא הרב דוגמא להבנת הענין: "למשל, משרד התחבורה החליט בימים אלו שהאוטובוס האחרון יהיה בשעה 10 בלילה...". ואז פתאום אני תופס את עצמי. רגע, מה שמעתי כאן, הרי אני צריך לחזור בזמן. אני לא חשבתי אפילו על בעיה כזו מאחר ובערב שבת האחרונה נסעתי וחזרתי מב"ב כרגיל ולא היה שום שינוי בלוח הזמנים של התחבורה, ולכן אף לא עלה בדעתי לברר אם יש שינוי כל שהוא. תכננתי לחזור מב"ב לאחר כמה סידורים בעיר, בערך ב-10:30 - 11:00. אך ההשגחה העליונה סיבבה שהאור מעל המושבים לא יפעל, ושאיחייג דווקא לקו של הרב קובלסקי, ושהרב קובלסקי ישתמש דווקא במשל זה של משרד התחבורה, הכל כדי שלא יגרם לי עגמת נפש גדולה כל כך, שהרי אם לא הייתי שומע זאת בזמן הייתי מפיסד את האוטובוס האחרון והייתי נשאר תקוע בב"ב. מגלגלים זכות על ידי זכאי, הלא הוא הרב קובלסקי שליט"א. יישר כח על כך, וכמובן על השיעור הנפלא בדף היומי ששמעתי הנאתי.

המברך בכל הברכות שתזכו להגדיל תורה ולהאדירה ולזכות את הרבים כשאיפתכם תמדי,

חנוך העניך דוב זילברפרב, חיפה

נקודה למחשבה: בספר אמרי פנחס מביא שאמר הרה"ק רבי פנחס מקוריץ צוק"ל, שהאבות הקדושים שהיו עקרים והתפללו על בנים, עשו בזה פעולה לדורות, שכל מי שיתפלל על בנים תתקבל תפלתו והיה לו בנים.

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661